

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Національної академії
внутрішніх справ,
доктор юридичних наук,
професор

Руслан СЕРБИН

2026 р.

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кривонос Дарини Володимирівни «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2022 року, протокол № 14

ВИТЯГ

з протоколу розширеного засідання кафедри кримінального права від 24 квітня 2026 року

Присутні:

кафедра кримінального права: професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Вартилецька І.А. (голова засідання); доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Симоненко Н.О.; професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Кришевич О.В. (науковий керівник); професор кафедри, кандидат наук з державного управління, доцент Матюшенко О.І.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Мостепанюк Л.О. (ZOOM); доцент кафедри, доктор філософії з галузі знань право Поштаренко І.В. (ZOOM); старший викладач кафедри, кандидат юридичних наук Алексійчук О.М. (ZOOM); викладач кафедри Шевченко І.О. (ZOOM); викладач кафедри Хлисту́н В.В. (ZOOM); аспірант денної форми навчання кафедри Хоменко А.О. (ZOOM); аспірант заочної форми навчання кафедри Кривонос Д.В. (ZOOM).

кафедра кримінального процесу: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Таран О. В.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Зарубей В. В.;

кафедра криміналістики та судової медицини: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Антошук А.О.;

кафедра адміністративного права та процесу: професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Пастух І. Д.;

кафедра кримінології та інформаційних технологій: професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Левченко Ю.О. (рецензент);

кафедра оперативно-розшукової та національної безпеки: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, професор Герасеменко Л.В.;

кафедра кримінального права та кримінології ННПП: професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Смаглюк О.В. (ZOOM); професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Чабанюк В. Д.; старший викладач, доктор філософії з галузі знань право Козачина А. М. (ZOOM);

науково-дослідна лабораторія з проблем протидії злочинності навчально-наукового інституту поліцейської діяльності: провідний науковий співробітник лабораторії, доктор юридичних наук, професор Тичина Д. М. (ZOOM);

відділ організації наукової діяльності: провідний науковий співробітник відділу, кандидат юридичних наук Бондар С.В.;

відділ аспірантури (ад'юнктури) і докторантури: начальник відділу, доктор юридичних наук, професор Тихонова О. В.

Були присутні 5 докторів наук та 14 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспірантки заочної форми навчання кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ Кривонос Дарини Володимирівни «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», щодо його рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Національної академії внутрішніх справ.

Слухали:

Аспірантка Кривонос Д. В. доповіла про результати дисертаційного дослідження. У доповіді було обґрунтовано актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, структуру роботи та основні її положення. Дисертантка сформулювала та обґрунтувала новизну, теоретичне та практичне значення.

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлено низкою важливих чинників як міжнародно-правового, так і внутрішньодержавного й практичного характеру. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, за своєю юридичною природою є високотехнологічною та латентною злочинною діяльністю, що інтегрує кримінальні капітали у легальну економіку, дестабілізує фінансові системи та створює прямі загрози національній і міжнародній безпеці. В умовах євроінтеграційного курсу України, масштабного залучення міжнародної фінансової допомоги та правового режиму воєнного стану, мінімізація ризиків функціонування тіньового сектору економіки та

підвищення ефективності кримінально-правових засобів протидії відмиванню брудних активів набули стратегічного значення.

Правову основу запобігання та протидії цим посяганням становлять Конституція України, Кримінальний кодекс України (далі – КК), Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», а також фундаментальні акти міжнародного права, зокрема Віденська (1988 р.) та Палермська (2000 р.) конвенції ООН. Законодавець України системно реформує антилегалізаційне законодавство з метою його імплементації до стандартів FATF та Директив ЄС. Суттєва модернізація диспозиції ст. 209 КК України у 2020 році була спрямована на автономізацію кримінальної відповідальності за відмивання коштів (відсутність обов'язковості попереднього засудження за предикатний злочин), розширення способів одержання майна та оптимізацію інституту суб'єктивної сторони (зниження порогу усвідомлення протиправності походження активів).

Водночас складність законодавчих конструкцій ст. 209 КК України, неоднозначне тлумачення ознак об'єктивної та суб'єктивної сторін, а також формальний підхід правоохоронних органів до доказування автономного відмивання коштів зумовлюють низьку ефективність правозастосування. Аналіз статистичних даних Офісу Генерального прокурора України свідчить про суттєвий дисбаланс між кількістю зареєстрованих кримінальних правопорушень цієї категорії та реальними вироками судів. Статистичні дані підтверджують наявність системних проблем у досудовому розслідуванні та судовому розгляді, що актуалізує потребу у переосмисленні доктринальних підходів до кваліфікації легалізації майна та розробленні нових науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства.

Різні аспекти кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, здобутого злочинним шляхом, досліджували такі відомі українські вчені, як: В. С. Безногих, В. М. Бурдін, М. О. Гладковський, О. О. Дудоров, І. О. Завидняк, І. С. Кундельська, О. М. Резнік, Т. М. Тертиченко, М. І. Хавронюк, О. В. Халін, М. В. Шевченко та інші. Праці зазначених дослідників становлять фундаментальний науковий доробок. Проте, зважаючи на динамічний розвиток фінансових технологій (зокрема, появу віртуальних активів), новітні тенденції європейської кримінально-правової доктрини щодо автономного відмивання активів, а також виклики, пов'язані із деліктною діяльністю спеціальних суб'єктів (осіб, уповноважених на виконання функцій держави), комплексне дисертаційне дослідження ознак складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209 КК України, є своєчасним, необхідним і безпосередньо зумовлює вибір теми дисертації.

Мета дослідження полягає в комплексному теоретико-практичному дослідженні об'єктивних та суб'єктивних ознак легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, формулюванні науково обґрунтованих висновків та напрацюванні пропозицій щодо вдосконалення законодавства про кримінальну відповідальність і правозастосовної практики з урахуванням

позитивного досвіду зарубіжних країн та євроінтеграційних тенденцій.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність виконання таких завдань:

- дослідити стан наукової розробленості проблеми кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, та визначити методологію її дослідження;
- проаналізувати історичну трансформацію та етапи встановлення кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, у вітчизняному законодавстві;
- висвітлити міжнародні стандарти та зарубіжний досвід кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- визначити та охарактеризувати об'єктивні ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, як складу кримінального правопорушення;
- визначити та охарактеризувати суб'єктивні ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- розкрити юридичний зміст кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак легалізації (відмивання) майна;
- визначити правові критерії розмежування легалізації (відмивання) майна від суміжних складів кримінальних правопорушень;
- сформулювати конкретні пропозиції щодо удосконалення редакції статті 209 КК України та оптимізації практики її застосування.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері господарської та фінансової діяльності, що забезпечують встановлений порядок обігу майна (активів) та захищаються від протиправних посягань у вигляді легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Предметом дослідження є кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (норми чинного законодавства, тенденції його розвитку, зарубіжний досвід та судова практика).

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційного дослідження є система загальнонаукових та спеціально-наукових методів, що забезпечили об'єктивність аналізу предмета та формування ґрунтовних висновків. Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи: *логіко-історичний* – для висвітлення генези, етапів та закономірностей трансформації вітчизняного законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію майна (підрозділ 1.2); *порівняльно-правовий (компаративний)* – при аналізі міжнародних антилегалізаційних стандартів та законодавства іноземних держав, наближених до правової системи України, з метою запозичення позитивного досвіду (підрозділ 1.3); *догматичний (формально-юридичний)* – з метою аналізу текстових конструкцій, диспозиції та санкції ст. 209 КК України, з'ясування змісту кримінально-правових заборон (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3); *системно-структурний* – при дослідженні елементів складу кримінального правопорушення, взаємозв'язку між його об'єктивними та суб'єктивними ознаками, а також місця ст. 209 КК України у системі Особливої частини КК

України (розділи 2, 3); *метод класифікації та групування* – для систематизації та структурування різноманітних форм прояву об'єктивної сторони легалізації активів (підрозділ 2.2); *діалектичний метод* – для дослідження внутрішніх суперечностей правозастосовної практики та доктринальних дискусій щодо автономної легалізації майна і сутності інституту предикатності (у всіх розділах); *прогностичний та метод моделювання* – для розроблення перспективної моделі оновленої кримінально-правової норми, зокрема формулювання нової частини ст. 209 КК України та прогнозування ефективності її впровадження (підрозділ 2.1, 3.1).

Емпіричну базу дослідження становлять: узагальнені результати вивчення 445 судових рішень (вироків, ухвал) у кримінальних провадженнях за ст. 209 КК України за період 2021–2025 рр., що містяться в Єдиному державному реєстрі судових рішень; систематизовані дані відомчої статистичної звітності Офісу Генерального прокурора України, матеріали Держфінмоніторингу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що за змістом розглянутих питань дисертація є одним із перших комплексних дисертаційних досліджень кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, у якому всебічно проаналізовано ознаки складу цього діяння, в тому числі через призму загальноєвропейських тенденцій автономної кваліфікації за умов відсутності вироку суду за предикатне правопорушення. Конкретний внесок дисертанта полягає у формулюванні авторських концептуальних положень, висновків та рекомендацій, що мають наукову новизну, а саме:

вперше:

- здійснено комплексний компаративно-правовий аналіз кримінально-правових норм про відмивання доходів за законодавством країн, географічно та інституційно наближених до України, в ході якого ідентифіковано специфічні моделі диференціації відповідальності та обґрунтовано можливість їх адаптації у вітчизняне законодавство;

- обґрунтовано доктринальну необхідність модернізації предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209 КК України, шляхом розширення його ознак з виключно «злочинного походження» до «інших протиправних або непідтверджених законними доходами джерел», що дозволить ліквідувати прогалини криміналізації; при цьому доведено доцільність обмеження дії цієї новели виключно щодо спеціальних суб'єктів — осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

- запропоновано концепцію кримінально-правової диференціації відповідальності за легалізацію майна через виокремлення нової особливо кваліфікованої ознаки — вчинення діяння особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

- на основі розробленої концепції сформульовано та запропоновано авторську редакцію частини 4 статті 209 КК України такого змісту:

«4. Набуття, володіння, використання, розпорядження майном, щодо якого фактичні обставини свідчать про його одержання злочинним шляхом, або майном, походження якого не підтверджено законними джерелами доходів, у тому числі здійснення фінансової операції, вчинення правочину з таким майном, або переміщення, зміна форми (перетворення) такого майна, або вчинення дій, спрямованих на приховування, маскуванню походження такого майна або володіння ним, права на таке майно, джерела його походження, місцезнаходження, якщо ці діяння вчинені особою, яка знала або повинна була знати, що таке майно прямо чи опосередковано, повністю чи частково одержано злочинним шляхом або не підтверджено законними джерелами його походження, вчинені особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, – караються позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна».

удосконалено:

- науково-теоретичні підходи до визначення структури об'єкта та предмета легалізації майна, одержаного злочинним шляхом, що дозволило деталізувати зміст предмета посягання, обґрунтувавши включення до нього віртуальних активів як специфічного різновиду майнових прав у сучасних цифрових реаліях;

- доктринальне осмислення ознак суб'єктивної сторони складу правопорушення у контексті співвідношення спеціальної мети та караності діяння; доведено, що для забезпечення принципу *non bis in idem* та оптимізації правозастосування слід виходити з положення, що суто механічне набуття, володіння чи використання особою майна, одержаного від вчиненого нею ж предикатного злочину (самовідмивання), за відсутності дій спрямованих на його подальшу інтеграцію у легальний обіг, не утворює самостійного складу злочину, передбаченого ст. 209 КК України.

набуло подальшого розвитку:

- теоретичні підходи до групування та структурування альтернативних форм прояву об'єктивної сторони легалізації (відмивання) майна, що дозволяє чітко розмежовувати процеси приховування, маскуванню, набуття та використання активів під час кваліфікації діяння;

- наукове обґрунтування концепції «автономної легалізації» відповідно до європейських трендів; аргументовано, що факт злочинного походження майна не потребує обов'язкового попереднього підтвердження обвинувальним вироком суду за предикатний злочин, оскільки чинна конструкція ст. 209 КК України визначає достатньою наявністю фактичних обставин (доведених у межах поточного провадження), що свідчать про його нелегальний генезис;

- кримінально-правова характеристика інтелектуального та вольового елементів вини (умислу) при вчиненні легалізації; здійснено критичний аналіз міжнародних тенденцій щодо криміналізації легалізації з необережності (зокрема в контексті положень проєкту нового КК України) та

додатково аргументовано доцільність збереження чинної домінуючої вітчизняної доктрини виключно умисної форми вини для цього складу правопорушення;

- критерії відмежування легалізації (відмивання) майна від суміжних складів кримінальних правопорушень (зокрема, пов'язаних із приховуванням злочинів або незаконним збагаченням) через системне зіставлення ознак суб'єктивної сторони (умислу, мотиву та мети).

Теоретичною основою дисертації стали наукові праці українських та іноземних учених у галузі кримінального права та інших галузей права, що стосуються теми дисертаційного дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та пропозиції впроваджені та використовуються в: практичній діяльності; освітньому процесі; науковій діяльності.

Основні положення і висновки дисертації оприлюднено на науково-практичних конференціях.

Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Після закінчення доповіді аспірантки присутніми були поставлені наступні питання:

Симоненко Н. О.: У чому полягає прикладний потенціал Ваших наукових напрацювань і як саме запропонований правовий інструментарій (або: теоретико-методологічні положення) може бути імplementований у діяльність суб'єктів правозастосування?

Відповідь: Дякую за запитання. Прикладний потенціал дисертаційних напрацювань полягає у формуванні системного науково-методичного підґрунтя для уніфікації правозастосовчої практики за ст. 209 КК України та її гармонізації з міжнародними стандартами та нормами. Запропонована у дослідженні багаторівнева структура об'єктивної сторони злочину (розмежування дій із майном та дій із маскуванню), а також розроблені критерії відмежування легалізації від суміжних складів правопорушень дають змогу суддям, прокурорам і слідчим уникати помилок подвійної інкримінації та забезпечувати точну кваліфікацію правопорушень. Обґрунтований у роботі висновок щодо можливості притягнення до відповідальності за «автономне» відмивання без наявності попереднього вироку за предикатний злочин усуває тривалі практичні дискусії та оптимізує процес досудового розслідування.

Окреме практичне значення мають висновки щодо розширення юридичних властивостей предмета злочину, які пропонується поширити на цифрові активи та віртуальні валюти, що озброює суб'єктів правозастосування дієвим інструментарієм для розкриття новітніх кіберзлочинних схем. Крім того, авторська пропозиція щодо доповнення статті 209 КК України частиною 4 (криміналізація легалізації активів необґрунтованого походження, вчинена топчиновниками) має високе практичне значення для діяльності антикорупційних органів (НАБУ, САП, ВАКС). Сформульовані положення

можуть бути безпосередньо використані для підготовки методичних рекомендацій правоохоронних органів, узагальнень судової практики, а також при модернізації кримінального законодавства України в межах євроінтеграційного курсу.

Тихонова О.В.: Які саме кваліфікуючі ознаки Ви вважаєте найбільш необхідними для впровадження та посилення покарання за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом?

Відповідь: Дякую за запитання. У контексті модернізації статті 209 КК України та її гармонізації з міжнародними стандартами, найбільш необхідними для впровадження та посилення відповідальності є кваліфікуючі ознаки, що відображають сучасні глобалізаційні виклики, масштабність злочинних схем та специфіку суб'єктного складу. На основі висновків дисертаційного дослідження особливе значення мають такі ознаки: вчинення легалізації особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (спеціальним суб'єктом). Обґрунтовано необхідність доповнення ст. 209 КК України частиною 4, яка передбачатиме суворе покарання (від 8 до 12 років позбавлення волі) для топчиновників за відмивання активів, походження яких не підтверджено законними джерелами. Це є критично важливим для посилення антикорупційної архітектури держави. Також подальшого розвитку здобуло вивчення ознаки вчинення кримінального правопорушення організованою групою чи злочинною організацією. Оскільки сучасні схеми відмивання мають багаторівневий, системний та часто транскордонний характер, залучення структурованих злочинних об'єднань суттєво підвищує суспільну небезпеку діяння, що вимагає максимальної диференціації покарання. У контексті ознаки повторності, досліджено проблематику однорідних і тотожних правопорушень. Наявність цієї ознаки вказує на стійку протиправну орієнтацію особи. В дисертації доведено потребу розв'язання практичних суперечностей щодо відмежування повторності від продовжуваного злочину легалізації для уникнення помилок при призначенні покарання. Запровадження та чітке тлумачення цих кваліфікуючих ознак дозволить суб'єктам правозастосування ефективно розмежовувати форми легалізації, уникати подвійної інкримінації та забезпечити дієву кримінально-правову протидію цьому явищу

Зарубей В.В.: Яким чином у дисертації було враховано практичний досвід Європолу в контексті дослідження транскордонного характеру відмивання коштів та обґрунтування пропозицій щодо гармонізації українського кримінального законодавства із європейськими стандартами?

Відповідь: Дякую за запитання. Практичний досвід та стратегічні звіти Європолу слугували важливим аналітичним підґрунтям для дослідження сучасних транскордонних схем легалізації злочинних активів. Зокрема, європейський досвід протидії професійному відмиванню коштів підсилив нашу аргументацію щодо необхідності виокремлення спеціального суб'єкта злочину та посилення відповідальності для топчиновників. Окрім того, європейські стандарти оцінки вини за об'єктивними обставинами справи, які підтримує

Європол, враховані нами при аналізі законодавства країн ЄС та розробці пропозицій щодо гармонізації вітчизняної норми. Таким чином, матеріали Європолу дозволили забезпечити відповідність висновків дисертації реальним безпековим викликам європейського правового простору».

Мостепанюк Л. О. Чим зумовлена актуальність Вашого дослідження в сучасних умовах?

Відповідь: Актуальність дисертаційного дослідження в сучасних умовах зумовлена об'єктивною необхідністю модернізації вітчизняного кримінального законодавства у сфері протидії легалізації (відмиванню) майна, здобутого злочинним шляхом, відповідно до євроінтеграційного курсу України та міжнародних стандартів. Швидкий розвиток фінансових технологій призвів до ускладнення способів відмивання доходів, зокрема через інтеграцію у злочинні схеми цифрових активів та віртуальних валют, що потребує негайного теоретичного переосмислення поняття предмета злочину. Водночас чинна судова та слідча практика застосування статті 209 КК України залишається неоднозначною через тривалі дискусії щодо меж усвідомлення особою злочинності походження активів та можливості притягнення до відповідальності за «автономне» відмивання майна, що суттєво знижує ефективність правоохоронної діяльності. Додатковим чинником актуальності є гостра суспільна потреба в посиленні боротьби з корупцією серед вищих посадових осіб держави в умовах глобалізаційних викликів. Науковий аналіз зарубіжного досвіду та розробка дієвого кримінально-правового інструментарію (зокрема, авторської пропозиції щодо криміналізації легалізації топ-чиновниками майна, походження якого не підтверджено законними джерелами) дозволяють розв'язати наявні правові колізії, забезпечити правову визначеність та оптимізувати архітектуру національної безпеки.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник, доктор юридичних наук, професор Кришевич О. В., яка зазначила, що підготовлена Кривонос Дариною Володимирівною дисертація на тему: «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» є результатом наполегливої науково-теоретичної діяльності.

Індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план Кривонос Дарина Володимирівна виконала в повному обсязі.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено в восьми публікаціях, серед яких чотири статті у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань у галузі юридичних наук, а також у чотирьох тезах доповідей на науково-практичних та науково-теоретичних конференціях.

Дисертантка має достатній загальний рівень розвитку, професійно грамотно володіє інструментарієм дослідження.

Зміст дисертації відповідає заявленій дисертанткою науковій спеціальності. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Дослідження викладено зрозумілою, юридично і літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації відповідає встановленим МОН України вимогам.

Загалом дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка – Кривонос Дарина Володимирівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Вважаю, що дисертаційну роботу можна представити до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Після цього було надано слово **рецензентам** роботи:

Кандидат юридичних наук, професор **Герасименко Л.В.**

Дисертаційне дослідження Кривонос Дарини Володимирівни присвячене проблемам кримінальної відповідальності за відмивання майна, одержаного злочинним шляхом, є надзвичайно актуальним і своєчасним в умовах сучасних економічних викликів держави та поширення транскордонної злочинності.

Забезпечення стабільності національної економіки, охорона правопорядку у фінансово-господарській сфері, а також захист інститутів держави від проникнення злочинних активів належать до основоположних функцій держави, реалізація яких значною мірою залежить від ефективності кримінально-правових засобів протидії легалізації (відмиванню) майна, одержаного злочинним шляхом. У зв'язку з цим, дослідження теоретичних і практичних аспектів кримінальної відповідальності у зазначеній сфері має не лише фундаментальне наукове, а й вагомим прикладне значення для гармонізації вітчизняного законодавства із європейськими стандартами.

Легалізація (відмивання) злочинних активів становить одну з найбільш серйозних загроз економічній безпеці та правосуддю, оскільки деформує засади добросовісної конкуренції, забезпечує життєздатність організованої злочинності та створює фінансове підґрунтя для корупційних проявів. Особливої гостроти ця проблема набуває в умовах цифровізації фінансового простору та євроінтеграційного курсу України, що вимагає переосмислення інституту «автономного» (безпредикатного) відмивання та трансформації підходів до визначення предмета й об'єктивної сторони цього правопорушення. Така ситуація потребує належного наукового аналізу еволюції статті 209 КК України, усунення наявних колізій та формування уніфікованих механізмів правозастосування.

Робота присвячена комплексному дослідженню кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, як складного, багатоаспектного делікту у сфері господарської діяльності. Авторка зосереджується не лише на системному аналізі елементів складу цього кримінального правопорушення, його родового, безпосереднього

та додаткових об'єктів, а й на вивченні фаз і індикаторів об'єктивної сторони, розмежуванні ст. 209 КК України із суміжними складами (зокрема, еормами ст.ст. 198, 306, 368-5, 396 КК України) та впровадженні передового європейського досвіду. Особливу цінність має розроблений прикладний інструментарій у вигляді авторської редакції частини 4 статті 209 КК України щодо криміналізації відмивання активів необґрунтованого походження спеціальними суб'єктами. Такий підхід свідчить про глибоке теоретичне опрацювання проблематики та виразну практичну спрямованість дослідження, що дозволяє розглядати дисертаційну роботу як вагомий внесок у розвиток науки кримінального права та підвищення ефективності діяльності правоохоронних і судових органів України.

Дисертація відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (із змінами і доповненнями), та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, професор **Левченко Ю. О.** підкреслила, що подане Кривонос Д.В. дисертаційне дослідження, присвячене кримінальній відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, виконано якісно та на високому науковому рівні. Основні результати дослідження достатньою мірою обґрунтовані авторкою, а їх наукова достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони базуються на ґрунтовному аналізі положень кримінального законодавства, наукових підходів та практики застосування норм, що регулюють відповідальність за відмивання злочинних активів. Позитивним аспектом роботи є здатність авторки аргументовано відстоювати власні наукові позиції, послідовно й логічно викладати матеріал, вести фахову наукову дискусію та формулювати обґрунтовані висновки. Проведений значний обсяг наукової роботи свідчить про досягнення поставленої мети та реалізацію визначених завдань дослідження.

Здобувачем опрацьовано значний масив нормативно-правових актів, що регулюють питання кримінальної відповідальності за відмивання злочинних доходів, в тому числі у контексті міжнародного досвіду досліджуваної проблематики. Так, дослідження охоплює як норми національного законодавства, так і положення спеціальних нормативних актів, що дозволило авторці всебічно розкрити предмет дослідження. Такий рівень опрацювання нормативної бази свідчить про високу фахову підготовку здобувача та належний рівень обізнаності в досліджуваній проблематиці. Окремо слід відзначити сумлінне використання широкої джерельної бази, що включає наукові праці, матеріали судової практики та результати сучасних наукових досліджень, що забезпечило комплексний характер дисертаційної роботи.

Авторкою вдало застосовано як загальнонаукові, так і спеціально-юридичні методи дослідження, що дало змогу об'єктивно оцінити проблемні аспекти кримінально-правової кваліфікації легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Робота характеризується чіткістю структури, логічністю викладу, належним рівнем аргументації та науковим стилем полеміки. Використання об'єктивної критики, послідовність у викладенні матеріалу та прагнення авторки до вироблення практично значущих пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства свідчать про вдало обрану методологію дослідження та високий рівень самостійності наукового пошуку.

Усе наведене дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, яка відповідає встановленим вимогам до такого виду досліджень. Авторкою належним чином враховано зауваження, висловлені під час попереднього рецензування, що свідчить про належний рівень академічної відповідальності та готовність до наукового вдосконалення результатів роботи. Під час ознайомлення з дисертаційним дослідженням порушень принципів академічної доброчесності не виявлено.

Особливу цінність дисертаційній роботі надає її практична спрямованість, що виявляється у глибокому аналізі актуальних проблем застосування кримінально-правових норм у сфері протидії відмиванню в умовах сучасних викликів. Це не лише підсилює прикладне значення дослідження, а й сприяє формуванню науково обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення ефективності правозастосовної діяльності. У сукупності це дозволяє оцінити подану дисертаційну роботу як вагомий науковий доробок, що має теоретичне та практичне значення для подальшого розвитку кримінального права України.

Дисертаційне дослідження Кривонос Дарини Володимирівни на тему «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» є самостійним, завершеним, комплексним дослідженням, в якому обґрунтовується ціла низка наукових положень та висновків, нових у теоретичному плані й важливих для юридичної практики, що у сукупності вирішують завдання науки кримінального права, відповідає вимогам МОН України та може бути рекомендовано до публічного захисту.

Висновок. Дисертація Кривонос Дарини Володимирівни на тему «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, оригінальним науковим дослідженням. В ній отримано нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні проблем досліджуваної проблематики. Дисертація відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (із змінами і доповненнями), та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та може бути подана до

розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Кандидат юридичних наук, професор Вартилецька І. А., яка відзначила, що Кривонос Д.В. у поданій дисертації досягла поставленої мети. Авторкою обґрунтовано теоретичні та методичний підходи щодо виконання роботи, розроблено і апробовано відповідні пропозиції, які у сукупності є науковим шляхом вирішення поставлених завдань. Варто відмітити, що завдання дослідження, положення наукової новизни і висновки дисертації є взаємопов'язаними. Дисертаційне дослідження є оригінальною науковою працею, яка виконана на належному теоретичному і прикладному рівні. Вона має послідовну та виважену структурну будову і за своєю архітектонікою є комплексним та завершеним науковим дослідженням. Зміст роботи та багатогранність висвітленої проблеми свідчать про різносторонню і, водночас, комплексну наукову компетентність її автора;

Кандидат юридичних наук, доцент Антошук А. О., який наголосив на доцільності запропонованих дисертанткою зміни та доповнення до відповідних положень кримінального права, що беззаперечно мають новизну та перспективи запровадження. Дисертаційне дослідження виконане якісно, на високому науковому рівні, отримані результати є об'єктивними. Позитивним моментом роботи є вміння авторки обґрунтовувати власну думку, проводити наукову дискусію, послідовно та системно викладати матеріал.

А також кандидат юридичних наук, доцент Мостепанюк Л.О.; доктор філософії з галузі знань право Поштаренко І.В.; старший викладач кафедри, кандидат юридичних наук Алексійчук О.М.; доктор юридичних наук, професор Таран О. В.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Зарубей В. В.; доктор юридичних наук, професор Тичина Д.М.

Кривонос Д. В. висловила виступаючим та всім присутнім подяку за позитивну оцінку її дисертаційного дослідження, за висловлені побажання та професійні поради, що сприятимуть вдосконаленню змісту та форми дисертаційної роботи та корекції її подальших науково-дослідних планів.

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кривонос Дарини Володимирівни на тему «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом»

Дисертація Кривонос Дарини Володимирівни на тему «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом», яка подана на здобуття доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, є цілісною, завершеною науковою працею.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Актуальність теми

дисертаційного дослідження зумовлено низкою важливих чинників як міжнародно-правового, так і внутрішньодержавного й практичного характеру. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, за своєю юридичною природою є високотехнологічною та латентною злочинною діяльністю, що інтегрує кримінальні капітали у легальну економіку, дестабілізує фінансові системи та створює прямі загрози національній і міжнародній безпеці. В умовах євроінтеграційного курсу України, масштабного залучення міжнародної фінансової допомоги та правового режиму воєнного стану, мінімізація ризиків функціонування тіньового сектору економіки та підвищення ефективності кримінально-правових засобів протидії відмиванню брудних активів набули стратегічного значення.

Правову основу запобігання та протидії цим посяганням становлять Конституція України, Кримінальний кодекс України (далі – КК), Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», а також фундаментальні акти міжнародного права, зокрема Віденська (1988 р.) та Палермська (2000 р.) конвенції ООН. Законодавець України системно реформує антилегалізаційне законодавство з метою його імплементації до стандартів FATF та Директив ЄС. Суттєва модернізація диспозиції ст. 209 КК України у 2020 році була спрямована на автономізацію кримінальної відповідальності за відмивання коштів (відсутність обов'язковості попереднього засудження за предикатний злочин), розширення способів одержання майна та оптимізацію інституту суб'єктивної сторони (зниження порогу усвідомлення протиправності походження активів).

Водночас складність законодавчих конструкцій ст. 209 КК України, неоднозначне тлумачення ознак об'єктивної та суб'єктивної сторін, а також формальний підхід правоохоронних органів до доказування автономного відмивання коштів зумовлюють низьку ефективність правозастосування. Аналіз статистичних даних Офісу Генерального прокурора України свідчить про суттєвий дисбаланс між кількістю зареєстрованих кримінальних правопорушень цієї категорії та реальними вироками судів. Статистичні дані підтверджують наявність системних проблем у досудовому розслідуванні та судовому розгляді, що актуалізує потребу у переосмисленні доктринальних підходів до кваліфікації легалізації майна та розробленні нових науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства.

Різні аспекти кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, здобутого злочинним шляхом, досліджували такі відомі українські вчені, як: В. С. Безногих, В. М. Бурдін, М. О. Гладковський, О. О. Дудоров, І. О. Завидняк, І. С. Кундельська, О. М. Резнік, Т. М. Тертиченко, М. І. Хавронюк, О. В. Халін, М. В. Шевченко та інші. Праці зазначених дослідників становлять фундаментальний науковий доробок. Проте, зважаючи на динамічний розвиток фінансових технологій (зокрема, появу віртуальних активів), новітні тенденції європейської кримінально-правової доктрини щодо автономного відмивання активів, а також виклики, пов'язані із деліктною

діяльністю спеціальних суб'єктів (осіб, уповноважених на виконання функцій держави), комплексне дисертаційне дослідження ознак складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209 КК України, є своєчасним, необхідним і безпосередньо зумовлює вибір теми дисертації.

Мета дослідження полягає в комплексному теоретико-практичному дослідженні об'єктивних та суб'єктивних ознак легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, формулюванні науково обґрунтованих висновків та напрацюванні пропозицій щодо вдосконалення законодавства про кримінальну відповідальність і правозастосовної практики з урахуванням позитивного досвіду зарубіжних країн та євроінтеграційних тенденцій.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність виконання таких завдань:

- дослідити стан наукової розробленості проблеми кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, та визначити методологію її дослідження;
- проаналізувати історичну трансформацію та етапи встановлення кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, у вітчизняному законодавстві;
- висвітлити міжнародні стандарти та зарубіжний досвід кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- визначити та охарактеризувати об'єктивні ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, як складу кримінального правопорушення;
- визначити та охарактеризувати суб'єктивні ознаки легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;
- розкрити юридичний зміст кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак легалізації (відмивання) майна;
- визначити правові критерії розмежування легалізації (відмивання) майна від суміжних складів кримінальних правопорушень;
- сформулювати конкретні пропозиції щодо удосконалення редакції статті 209 КК України та оптимізації практики її застосування.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері господарської та фінансової діяльності, що забезпечують встановлений порядок обігу майна (активів) та захищаються від протиправних посягань у вигляді легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Предметом дослідження є кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (норми чинного законодавства, тенденції його розвитку, зарубіжний досвід та судова практика).

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційного дослідження є система загальнонаукових та спеціально-наукових методів, що забезпечили об'єктивність аналізу предмета та формування ґрунтовних висновків. Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи: *логіко-історичний* – для висвітлення генези, етапів та закономірностей трансформації вітчизняного законодавства про кримінальну відповідальність за

легалізацію майна (підрозділ 1.2); *порівняльно-правовий (компаративний)* – при аналізі міжнародних антилегалізаційних стандартів та законодавства іноземних держав, наближених до правової системи України, з метою запозичення позитивного досвіду (підрозділ 1.3); *догматичний (формально-юридичний)* – з метою аналізу текстових конструкцій, диспозиції та санкції ст. 209 КК України, з'ясування змісту кримінально-правових заборон (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3); *системно-структурний* – при дослідженні елементів складу кримінального правопорушення, взаємозв'язку між його об'єктивними та суб'єктивними ознаками, а також місця ст. 209 КК України у системі Особливої частини КК України (розділи 2, 3); *метод класифікації та групування* – для систематизації та структурування різноманітних форм прояву об'єктивної сторони легалізації активів (підрозділ 2.2); *діалектичний метод* – для дослідження внутрішніх суперечностей правозастосовної практики та доктринальних дискусій щодо автономної легалізації майна і сутності інституту предикатності (у всіх розділах); *прогностичний та метод моделювання* – для розроблення перспективної моделі оновленої кримінально-правової норми, зокрема формулювання нової частини ст. 209 КК України та прогнозування ефективності її впровадження (підрозділ 2.1, 3.1).

Емпіричну базу дослідження становлять: узагальнені результати вивчення 445 судових рішень (вироків, ухвал) у кримінальних провадженнях за ст. 209 КК України за період 2021–2025 рр., що містяться в Єдиному державному реєстрі судових рішень; систематизовані дані відомчої статистичної звітності Офісу Генерального прокурора України, матеріали Держфінмоніторингу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що за змістом розглянутих питань дисертація є одним із перших комплексних дисертаційних досліджень кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, у якому всебічно проаналізовано ознаки складу цього діяння, в тому числі через призму загальноєвропейських тенденцій автономної кваліфікації за умов відсутності вироку суду за предикатне правопорушення. Конкретний внесок дисертанта полягає у формулюванні авторських концептуальних положень, висновків та рекомендацій, що мають наукову новизну, а саме:

вперше:

- здійснено комплексний компаративно-правовий аналіз кримінально-правових норм про відмивання доходів за законодавством країн, географічно та інституційно наближених до України, в ході якого ідентифіковано специфічні моделі диференціації відповідальності та обґрунтовано можливість їх адаптації у вітчизняне законодавство;

- обґрунтовано доктринальну необхідність модернізації предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209 КК України, шляхом розширення його ознак з виключно «злочинного походження» до «інших протиправних або непідтверджених законними доходами джерел», що дозволить ліквідувати прогалини криміналізації; при цьому доведено доцільність обмеження дії цієї новели виключно щодо спеціальних суб'єктів —

осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

- запропоновано концепцію кримінально-правової диференціації відповідальності за легалізацію майна через виокремлення нової особливо кваліфікованої ознаки — вчинення діяння особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

- на основі розробленої концепції сформульовано та запропоновано авторську редакцію частини 4 статті 209 КК України такого змісту:

«4. Набуття, володіння, використання, розпорядження майном, щодо якого фактичні обставини свідчать про його одержання злочинним шляхом, або майном, походження якого не підтверджено законними джерелами доходів, у тому числі здійснення фінансової операції, вчинення правочину з таким майном, або переміщення, зміна форми (перетворення) такого майна, або вчинення дій, спрямованих на приховування, маскуванню походження такого майна або володіння ним, права на таке майно, джерела його походження, місцезнаходження, якщо ці діяння вчинені особою, яка знала або повинна була знати, що таке майно прямо чи опосередковано, повністю чи частково одержано злочинним шляхом або не підтверджено законними джерелами його походження, вчинені особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, – караються позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна».

удосконалено:

- науково-теоретичні підходи до визначення структури об'єкта та предмета легалізації майна, одержаного злочинним шляхом, що дозволило деталізувати зміст предмета посягання, обґрунтувавши включення до нього віртуальних активів як специфічного різновиду майнових прав у сучасних цифрових реаліях;

- доктринальне осмислення ознак суб'єктивної сторони складу правопорушення у контексті співвідношення спеціальної мети та караності діяння; доведено, що для забезпечення принципу *non bis in idem* та оптимізації правозастосування слід виходити з положення, що суто механічне набуття, володіння чи використання особою майна, одержаного від вчиненого нею ж предикатного злочину (самовідмивання), за відсутності дій спрямованих на його подальшу інтеграцію у легальний обіг, не утворює самостійного складу злочину, передбаченого ст. 209 КК України.

набуло подальшого розвитку:

- теоретичні підходи до групування та структурування альтернативних форм прояву об'єктивної сторони легалізації (відмивання) майна, що дозволяє чітко розмежовувати процеси приховування, маскуванню, набуття та використання активів під час кваліфікації діяння;

- наукове обґрунтування концепції «автономної легалізації» відповідно до європейських трендів; аргументовано, що факт злочинного походження майна не потребує обов'язкового попереднього підтвердження

обвинувальним вироком суду за предикатний злочин, оскільки чинна конструкція ст. 209 КК України визначає достатньою наявністю фактичних обставин (доведених у межах поточного провадження), що свідчать про його нелегальний генезис;

- кримінально-правова характеристика інтелектуального та вольового елементів вини (умислу) при вчиненні легалізації; здійснено критичний аналіз міжнародних тенденцій щодо криміналізації легалізації з необережності (зокрема в контексті положень проєкту нового КК України) та додатково аргументовано доцільність збереження чинної домінуючої вітчизняної доктрини виключно умисної форми вини для цього складу правопорушення;

- критерії відмежування легалізації (відмивання) майна від суміжних складів кримінальних правопорушень (зокрема, пов'язаних із приховуванням злочинів або незаконним збагаченням) через системне зіставлення ознак суб'єктивної сторони (умислу, мотиву та мети).

Теоретичною основою дисертації стали наукові праці українських та іноземних учених у галузі кримінального права та інших галузей права, що стосуються теми дисертаційного дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції мають прикладний характер, сприятимуть подальшому вдосконаленню кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, використовуються та можуть бути використані у:

- *законотворчій сфері* – під час розроблення (опрацювання) законопроектів про внесення змін до КК в частині кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом;

- *практичній діяльності* – для правильної реалізації кримінального законодавства України в частині відповідальності за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (акт впровадження Національного антикорупційного бюро України від 15 грудня 2025 року);

- *освітньому процесі* – під час викладання та вивчення навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Кримінально-правова кваліфікація», «Кваліфікація окремих видів кримінальних правопорушень», «Особливості кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень», «Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства», «Кримінальне право: доктринальні та практичні проблеми», під час підготовки навчально-методичних і дидактичних матеріалів, а також рекомендації їх до вивчення під час самостійної роботи здобувачів вищої освіти (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 27 листопада 2025 року);

- *науково-дослідній роботі* – під час підготовки монографій, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, узагальнення аналітичних матеріалів, обґрунтування пропозицій до чинних проєктів нормативно-правових актів, підготовка яких потребує проведення відповідних

наукових досліджень або містить наукову складову (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 27 листопада 2025 року).

Апробація матеріалів дисертації. Результати дослідження були обговорені на кафедрі кримінального права Національної академії внутрішніх справ, а також оприлюднені на науково-практичних конференціях: «Актуальні проблеми кримінального права» (Київ, 30 листопада 2022 року), «Актуальні проблеми кримінального права» (Київ, 23 листопада 2023 року), «Актуальні проблеми кримінального права» (Київ, 28 листопада 2024 року), «Актуальні проблеми кримінального права» (Київ, 27 листопада 2025 року).

Особистий внесок здобувача. Теоретичні положення та практичні висновки, сформульовані й аргументовані в дисертації, пропозиції та рекомендації, що становлять наукові результати дисертації та її новизну й винесені на захист, отримані авторкою самостійно. У друкованій праці «Аналіз кримінально-правових аспектів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, та відмежування від шахрайства в ракурсі дослідження кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності і проти власності», опублікованій у співавторстві у науковому фаховому виданні «Науковий вісник Ужгородського національного університету», авторський внесок автора дисертації становить 75 % (здійснення аналізу кримінально-правових аспектів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом). З метою обґрунтування окремих положень дослідження використано праці інших учених, на які зроблено посилання.

Публікації. Основні положення та висновки дослідження, сформульовані в дисертації, відображено у 8 наукових публікаціях, серед яких чотири статті у наукових фахових виданнях України, визначених МОН України як фахові з юридичних наук, п'ять тез доповідей, які оприлюднено на всеукраїнських і міжвідомчих науково-практичних конференціях, а саме:

1. Кривонос Д.В. Індикатори легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, як об'єктивний прояв правопорушення за ст. 209 КК України. *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2022. №3 (21). С. 127–135. URL: <https://visnykpau.com/index.php/journal/article/view/2523-4552.2022.3.12/542>.

2. Кривонос Д.В. Вплив міграційних процесів та глобалізації на поширення транснаціональної легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, в контексті предмету правопорушення. *MIGRATION & LAW*. 2023. Vol. 3 (is. 3–4). С. 63–75. URL: <https://nam.kyiv.ua/files/publications/j23-daryna-kryvonos.pdf>.

3. Кривонос Д. Еволюція норми з легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, як об'єктивно обумовлений процес європеїзації кримінального законодавства України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. № 82. ч. 3. С. 21–26. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/305041/296794>.

4. Кришевич О.В., Кривонос Д.В. Аналіз кримінально-правових аспектів легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, та відмежування від шахрайства в ракурсі дослідження кримінальних

правопорушень у сфері господарської діяльності і проти власності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2025. № 89. Ч. 3. С. 252–257. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/336702/325314>.

5. Кривонос Д.В. Спірні питання кваліфікації правопорушення з легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом // *Матеріали XIII Всеукр. наук.-теор. конф. «Актуальні проблеми кримінального права»* (Київ, 30 листоп. 2022 р.). Київ, 2022. С. 236–239.

6. Кривонос Д.В. Вплив електронного декларування осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування на стан злочинності у сфері легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. // *Матеріали XIV Всеукр. наук.-теор. конф. «Актуальні проблеми кримінального права»* (Київ, 23 листоп. 2023 р.). Київ, 2023. С. 343–347.

7. Кривонос Д.В. Проблематика суспільної небезпечності, як об'єктивної ознаки вчинення легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом // *Матеріали XV Всеукр. наук.-теор. конф. «Актуальні проблеми кримінального права»* (Київ, 28 листоп. 2024 р.). Київ, 2024. С. 337–341.

8. Кривонос Д.В. Загальні риси відмежування складу легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом від незаконного збагачення // *Матеріали XVI Всеукр. наук.-теор. конф. «Актуальні проблеми кримінального права»* (Київ, 27 листоп. 2025 р.). Київ, 2025. С. 342–344.

Характеристика особистості здобувача. Кривонос Дарина Володимирівна, 1989 року народження, освіта вища – юридична, у 2012 р. закінчила Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» за спеціальністю «Правознавство». З вересня 2022 р. по теперішній час – аспірант заочної форми навчання Національної академії внутрішніх справ.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами МОН України.

Структура дисертації відповідає меті, завданням, предмету дослідження і вимогам Міністерства освіти і науки України та складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 – Право.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кривонос Дарини Володимирівни на тему «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація **Кривонос**

Дарини Володимирівни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами й доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Кривонос Дарини Володимирівни «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 19, проти – немає, таких, що утримались – немає.

Головуючий -

**професор кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор**

Інна ВАРТИЛЕЦЬКА